

A bírálóbizottság értékelése

Az akadémiai doktori értekezés jelentősen hozzájárul az 1849 és 1867 közötti, meglehetősen ellentmondásos korszak jobb megértéséhez, a túlzó történeti mítoszok eloszlatásához. Monográfiája egyaránt hiánypótló a Habsburg Monarchia hazai és külföldi kutatói számára. Az igen gazdag forrásbázisra épülő, rendkívül informatív, jó stílusú és adatgazdagsága ellenére is közérthetően megírt monográfiáját haszonnal forgathatja a 19. századdal foglalkozó szélesebb kutatói közösség is. A jelölt jól áttekinthető táblázatokban összesítette az általa feltárt költségvetési és személyzeti adatokat.

Deák Ágnes az intézménytörténeti forrásfeltárást friss szemléletű politikatörténeti problémafelvetéssel kapcsolta össze, valamint társadalomtörténeti megközelítéssel társította, de munkájából nem hiányzik a sok szempontot mérlegelő, tárgyilagosságra törekvő lélektani elemzés sem.

A bírálóbizottság egyetért a disszertáció téziseivel. A disszertáció legfontosabb tudományos hozadéka az államvédelem rendőri, katonai, közigazgatási és diplomáciai összefüggéseinek komplex feltárása. Sikeresnek bizonyult a szerző azon döntése, hogy a császári államrendőrség magyarországi működését elsősorban az ügynökhálózat szerveződésén és egyes ügynökök személyes életútján keresztül ragadja meg, összekapcsolva ezzel az egymást sűrűn követő nagypolitikai változásokat az egyéni élethelyzetekkel, erkölcsi dilemmákkal. A disszertáció precízen rekonstruálja az államrendőrségen belül lezajlott szervezeti változásokat, továbbá megállapítja a viszonylag kis létszámú ügynökhálózat jó hatékonyságát, végül rámutat a politikai rendszerváltozások azon visszatérő jellegzetességére, miszerint az 1867 után hatalomra kerülő elit sokkal inkább az állambiztonsági múlt elleplezésében, és nem annak feltárásában volt érdekelt.